

ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ

«Ἡ Ἐκκλησία ἀπέναντι στή σύγχρονη κρίση»

Ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὁποία συνῆλθε στήν τακτική Συνεδρία τῆς ἀπό 5^{ης}-8^{ης} Ὀκτωβρίου τ.ξ., αἰσθάνεται τήν ἀνάγκη νά ἀπευθυνθεῖ στό πλήρωμά της, στό λαό τοῦ Θεοῦ, ἀλλήλα καί σέ κάθε καλοπροαίρετο ἄνθρωπο, γιά νά μιλήσει μέ τή γλώσσα τῆς ἀλήθειας καί τῆς ἀγάπης.

Οἱ ἡμέρες πού ζοῦμε εἶναι δύσκολες καί κρίσιμες. Περναῖμε ὡς χώρα μιά δεινή οικονομική κρίση πού δημιουργεῖ στους πολλούς ἀνασφάλεια καί φόβο. Δέν γνωρίζουμε τί εἶναι αὐτό πού μᾶς ἔρχεται τήν ἐπόμενη μέρα. Ἡ χώρα μας φαίνεται νά μὴν εἶναι πλέον ἐλεύθερη ἀλλήλα νά διοικεῖται ἐπί τῆς οὐσίας ἀπό τοὺς δανειστὲς μας. Γνωρίζουμε ὅτι πολλοί περιμένετε ἀπό τήν ποιμαίνουσα Ἐκκλησία νά μιλήσει καί νά τοποθετηθεῖ πάνω στά γεγονότα πού παρακοιλουθοῦμε.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι αὐτό πού συμβαίνει στήν πατρίδα μας εἶναι πρωτόγνωρο καί συταρακτικό. Μαζί μέ τήν πνευματική, κοινωνική καί οικονομική κρίση συμβαδίζει καί ἡ πάσης φύσεως ἀνατροπή. Πρόκειται γιά

προσπάθεια ἐκρίζωσης καί ἐκθεμελίωσης πολλῶν παραδεδομένων, τὰ ὁποῖα ὡς τώρα θεωροῦνταν αὐτονόματα γιά τή ζωή τοῦ τόπου μας. Ἀπό κοινωνικῆς πλευρᾶς ἐπιχειρεῖται μιά ἀνατροπή δεδομένων καί δικαιωμάτων καί μάλιστα μέ ἕνα πρωτοφανὲς ἐπιχείρημα. Τὰ ἀπαιτοῦν τὰ μέτρα αὐτά οἱ δανειστὲς μας. Δηλώνουμε δηλαδή ὅτι εἴμαστε μιά χώρα ὑπὸ κατοχὴ καί ἐκτελοῦμε ἐντολὲς τῶν κυριάρχων - δανειστῶν μας. Τό ἐρώτημα, τὸ ὁποῖο γεννᾶται, εἶναι ἔάν οἱ ἀπαιτήσεις τους ἀφοροῦν μόνον σέ οικονομικά καί ἀσφαλιστικά θέματα ἢ ἀφοροῦν καί στήν πνευματική καί πολιτιστική φυσιογνωμία τῆς Πατρίδος μας.

Μπροστά στήν κατάσταση αὐτὴ ὁ κάθε λογικὸς ἄνθρωπος διερωτᾶται: Γιατί δέν πήραμε νωρίτερα ὅλα αὐτὰ τὰ δύσκολα μέτρα, πού σήμερα χαρακτηρίζονται ἀναγκαῖα. Ὅλες αὐτὲς τίς παθογένειες τῆς κοινωνίας καί τῆς οικονομίας πού σήμερα ἐπιχειροῦμε μέ βίαιο τρόπο νά ἀλλιάξουμε, γιατί δέν τίς ἀλλιάξαμε στήν ὥρα τους; Γιατί ἔπρεπε νά φθάσουμε ὡς ἐδῶ; Τὰ πρόσωπα

στήν πολιτική σκηνή τοῦ τόπου μας εἶναι, ἐδῶ καί δεκαετίες, τὰ ἴδια. Πῶς τότε ὑπολόγιζαν τό πολιτικό κόστος, γνωρίζοντας ὅτι ὀδηγοῦν τή χώρα στή καταστροφή καί σήμερα αἰσθάνονται ἀσφαλεῖς, γιατί ἐνεργοῦν ὡς ἐντολοδόχοι; Σήμερα γίνονται ριζικές ἀνατροπές γιά τίς ὁποῖες ἄλλοτε θά ἀναστατωνόταν ὅλη ἡ Ἑλλάδα καί σήμερα ἐπιβάλλονται χωρίς σχεδόν ἀντιδράσεις.

Ἡ οἰκονομική μας κρίση μέ πολύ ἀπλή λόγια ὀφείλεται στή διαφορά μεταξύ παραγωγῆς καί κατανάλωσης. Στόν ἀργό ρυθμό τῆς παραγωγῆς πού ἐπιτυγχάνουμε ἀπέναντι στό ὑψηλό βιοτικό ἐπίπεδο πού μάθαμε νά ζοῦμε. Ὅταν ὅσα καταναλώνουμε εἶναι πολύ περισσότερα ἀπό ὅσα παράγουμε, τότε τό οἰκονομικό ἰσοζύγιο γέρνει πρὸς τήν πλευρά τῶν ἐξόδων. Ἡ χώρα μας γιά νά ἀντεπεξέλθει, ἀναγκάζεται νά δανείζεται μέ τήν ἐλπίδα ὅτι τό διαταραγμένο ἰσοζύγιο θά ἀνακάμψει. Ὅταν αὐτό δέν γίνεται καί οἱ δανειστές ἀπαιτοῦν τήν ἐπιστροφή τῶν δανεισθέντων σὺν τόκῳ, τότε φθάνουμε στήν κρίση καί στήν χρεωκοπία. Ἡ οἰκονομική κρίση, ἡ ὁποία ταλαιπωρεῖ καί δυναστεύει τή χώρα μας εἶναι ἡ κορυφή τοῦ παγόβουνου. Εἶναι συνέπεια καί καρπὸς μιᾶς ἄλλης κρίσης, τῆς πνευματικῆς.

Ἦδη ἡ δυσαναλογία μεταξύ παραγωγῆς καί κατανάλωσης συνιστᾷ ὄχι μόνον οἰκονομικό μέγεθος, ἀλλὰ πρωτίστως πνευματικό γεγονός. Σημεῖο πνευματικῆς κρίσης, τό ὁποῖον ἀφορᾷ τόσο στήν ἡγεσία, ὅσο καί στόν λαό. Μιά ἡγεσία πού δέν μπόρεσε νά σταθεῖ ὑπεύθυνα ἀπέναντι στό λαό, πού δέν μπόρεσε ἢ δέν ἤθελε νά μιλήσει τή γλώσσα τῆς ἀλήθειας, πού πρόβαλε λαθεμένα πρότυπα, πού καλλιέργησε τίς πελατειακές σχέσεις, μόνο καί μόνο γιατί εἶχε ὡς στόχο τήν κατοχή καί τή νομή τῆς ἐξουσίας. Μιά ἡγεσία πού στήν πράξη ἀποδεικνύεται ὅτι οὐσιαστικά ὑπονόμευσε τὰ πραγματικά συμφέροντα τῆς χώρας καί τοῦ λαοῦ.

Κι ἀπό τήν ἄλλη πλευρά, ἓνας λαός, ἐμεῖς, πού λειτούργησαμε ἀνεύθυνα. Παραδοθήκαμε στήν εὐμάρεια, στόν εὐκολο πλουτισμό καί στήν καλοπέραση, ἐπιδοθήκαμε στό εὐκολο κέρδος καί στήν ἐξαπάτηση. Δέν προβληματισθήκαμε γιά τήν ἀλήθεια τῶν πραγμάτων. Ἡ αὐθαίρετη ἀπαίτηση δικαιωμάτων ἀπό συντεχνίες καί κοινωνικές ὁμάδες μέ πλήρη ἀδιαφορία γιά τήν κοινωνική συνοχή συνετέλεσαν κατά ἓνα μεγάλο μέρος στήν σημερινή κατάσταση.

Ἡ οὐσία τῆς πνευματικῆς κρίσης εἶναι ἡ ἀπουσία νοήματος ζωῆς καί ὁ ἐγκλιωβισμός τοῦ ἀνθρώπου στό εὐθύγραμμο παρόν, δηλαδή ὁ ἐγκλιωβισμός του στό ἐγκρατούμενο ἔνστικτο. Ἐνα παρόν χωρίς μέλλον, χωρίς ὄραμα. Ἐνα παρόν καταδικασμένο στό ἀνιάρ καί μονότονο. Ἡ μετατροπή τῆς ζωῆς σ' ἓνα χρονικό διάστημα ἀνάμεσα σέ δύο ἡμερομηνίες, αὐτές, τῆς γέννησης καί τῆς ταφῆς, μέ ἄγνωστο τό μεταξύ τους διάστημα. Σέ μιά τέτοια προοπτική τό **ἄ - σκοπο** συναγωνίζεται τό **παρά-λογο** καί τόν ἀγώνα τόν κερδίζει πάντα τό **τραγικό**. Ὅταν ἀπευθύνεσαι σέ νέους ἀνθρώπους καί τοὺς ἐρωτᾷς: «γιατί παιδί μου παίρνεις ναρκωτικά;» καί σοῦ ἀπαντοῦν: «πέστε μου σεῖς γιατί νά μήν πάρω; Δέν ἐλπίζω τίποτα, δέν περιμένω τίποτα, ἡ μόνη μου χαρά εἶναι ὅταν τρυπᾶω τήν ἔνεση καί ταξιδεύω» ἢ ὅταν ἐπισημαίνεις σέ ἓνα νέο ἄνθρωπο ὅτι παίρνοντας ναρκωτικά θά πεθάνει καί ἐκεῖνος σοῦ ἀπαντᾷ μέ ἓνα τραγικό χαμόγελο: «σεῖς δέν καταλαβαίνετε ὅτι ἐγὼ παίρνω ναρκωτικά γιά νά ζήσω», τότε ἀντιλαμβάνεσαι πόσο ἀπίστευτα ἀληθινά καί πόσο τραγικά ἐπικαιρα εἶναι τὰ παραπάνω λόγια. Ἀντί λοιπόν γιά νόημα ζωῆς κυνηγήσαμε τήν εὐμάρεια, τήν καλοπέραση, τήν οἰκονομική ἰσχὺ. Ὅταν ὅμως δέν ὑπάρχει ἄλλο ὄραμα ζωῆς πέρα ἀπό τήν κατανάλωση, ὅταν ἡ οἰκονομική δύναμη καί ἡ ἐπίδειξη της γίνεται ὁ μόνος τρόπος κοινωνικῆς καταξίωσης, τότε ἡ

διαφθορά είναι ο μόνος δρόμος ζωής, διότι διαφορετικά, αν δεν είσαι διεφθαρμένος, είσαι ανόπτος. Ἔτσι σκέφθηκαν και έπραξαν πολλοί, έτσι φθάσαμε στη διαφθορά και της έξουσίας, αλλά και μέρους του λαού μας. Τό έρώτημα - δίλημμα του Ντοστογιέφσκι «έλευθερία ή ευτυχία;» τό ζοῦμε πλέον σέ όλη του τήν τραγικότητα. Διαλέξαμε μία πηλαστή ευμάρεια και χάσαμε τήν έλευθερία του προσώπου μας, χάσαμε τήν έλευθερία της χώρας μας. Σήμερα ο άνθρωπος δικαίως ίσως τρέμει μήπως μειωθεί τό εισόδημά του, αλλά δεν ανησυχεί τό ίδιο για τό έλλειμμα παιδείας που άφορά στά παιδιά του και δεν αγωνιά για τά παιδιά που σβήνουν μέσα στις ποικίλες έξαρτήσεις, δεν αγωνιά για τόν ευτελισμό του ανθρώπινου προσώπου. Αυτή η ουσία είναι η ουσία της αθηθινής κρίσης και η πηγή της οικονομικής κρίσης τήν όποία τόσο ανελέητα εκμεταλλεύονται οι σύγχρονοι «έμποροι των Έθνών».

Στήν Σύνοδο της Ίεραρχίας έμεϊς, οι πνευματικοί σας πατέρες, κάναμε τήν αυτοκριτική μας, θελήσαμε να αναμετρηθούμε με τίς ευθύνες μας και να αναζητήσουμε με τόλημ τό μερίδιο της ένδεχομένης δικής μας υπαιτιότητας στην παρούσα κρίση. Ξέρουμε ότι κάποιες φορές σās πικράναμε, σās σκανδαλίσαμε ίσως. Δεν αντιδράσαμε άμεσα και καιρία σέ συμπεριφορές που σās πληγώσαν. Οι έμποροι της κατεδάφισης της σχέσης του λαού με τήν ποιμαίνουσα Έκκλησία του εκμεταλλεύτηκαν στό έπακρο και πραγματικά ή κατασκευασμένα σκάνδαλα και προσάθησαν να διαρρήξουν τήν εμπιστοσύνη σας στην Έκκλησία.

Θέλουμε να σās πούμε ότι η Έκκλησία έχει τό αντίδοτο της κατανάλησης ως τρόπο ζωής και αυτό είναι η άσκηση. Και εάν η κατανάληση είναι τό τέλος, γιατί η ζωή δεν έχει νόημα, η άσκηση είναι δρόμος, γιατί οδηγεί σέ ζωή με νόημα. Η άσκηση δεν είναι στέρση της απόλαυσης, αλλά εμπλουτισμός της

ζωής με νόημα. Είναι η προπόνηση του αθητη πού οδηγεί στον άγώνα και στο μετάλλιο· και αυτό τό μετάλλιο είναι η ζωή που νικά τό θάνατο, η ζωή που πλουτίζεται με τήν αγάπη. Η άσκηση είναι τότε όδος έλευθερίας, έναντίον της δουλείας του περριτου. Είναι αυτή η δουλεία που σήμερα μάς ευτελίζει.

Μας προβληματίζει η κατάσταση της Παιδείας μας, γιατί τό σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα αντιμετωπίζει τό μαθητή όχι ως πρόσωπο αλλά σαν ηλεκτρονικό υπολογιστή και τό μόνο που κάνει είναι να «τόν φορτώνει» με ύλη άδιαφορώντας για τήν όλη του προσωπικότητα και γι' αυτό τά παιδιά μας δικαιολογημένα αντιδρούν. Γι' αυτό αγωνιούμε για τό νέο Λύκειο που ετοιμάζεται. Πιστεύουμε ότι όντως τά σχολικά βιβλία γράφονται με τήν ευθύνη της Πολιτείας, αλλά τό περιεχόμενό τους άφορά και στον τελευταίο Έλληνα πολίτη, που περιμένει από τήν Έκκλησία του να μεταφέρει με δύναμη τή δική του ταπεινή φωνή.

Αισθανόμαστε ότι όλοι οι ένοριακοί μας ναοί πρέπει να γίνουν χώροι φιλόξενοι για τούς νέους μας, όπως είναι ήδη αρκετοί από αυτούς, στους όποιους πολλή νέα παιδιά καταφεύγουν ζητώντας νόημα και έλπίδα.

Ξέρουμε ότι ζητάτε από έμας, τούς Ποιμένες σας, μία Έκκλησία με ήρωισμό, με νεῦρο, με λόγο προφητικό, με σύγχρονο νεανικό λόγο, όχι εκκοσμικευμένη, αλλά αγιαζόμενη και αγιάζουσα, μία Έκκλησία έλευθέρα και ποιμαίνουσα μετά δυνάμεως. Μιά Έκκλησία που δεν θά φοβάται να άμυνθεί στό πονηρό σύστημα αυτού του κόσμου, έστω κι αν η αντίσταση σημαίνει διωγμό ή και μαρτύριο.

Η Έκκλησία είναι ο μόνος όργανισμός που μπορεί να σταθεί άμεσα δίπλα στον άνθρωπο και να τόν στηρίξει. Έκκλησία όμως είμαστε όλοι μας και αυτή είναι η δύναμή μας και η δύναμή της. Τήν ένότητα με-

ταξύ των ποιμένων και του λαού έχουν στόχο οι έμποροι των λαών γι' αυτό προσπαθούν να την ναρκοθετήσουν. Ξέρουν ότι άμα θά «πατάξουν» τόν ποιμένα, εύκολα θά σκορπίσουν τά πρόβατα και θά τά ύποτάξουν. Διδαχθείτε από τήν ιστορία ότι όπου ο Θεός πολεμήθηκε τελικός στόχος ήταν ο άνθρωπος και ο ευτελισμός του. Η ένανθρωπωση του Θεού είναι μεγαλύτερη καταξίωση του ανθρώπινου προσώπου. Η Εκκλησία δέν αντιμάχεται τήν Πολιτεία, αλλά εκείνους πού έκμεταλλευόμενοι τήν Πολιτεία και κρυμένοι πίσω από τήν έξουσία επιχειρούν να σās στερήσουν τήν έλπίδα. Να θυμάσθε ότι για πολλούς οικονομολόγους ή παρούσα κρίση είναι κατασκευασμένη, είναι μιά κρίση - έργαλειο πού αποβλήπει στον παγκόσμιο έλεγχο από δυνάμεις πού δέν είναι φιλόανθρωπες.

Η Εκκλησία του Χριστού έχει λόγο για τήν σημερινή κρίσιμη κατάσταση, διότι δέν έπαψε να αποτελεϊ σάρκα του κόσμου, μέρος της Ιστορίας. Δέν μπορεί να άνέχεται κανενός είδους άδικία, αλλά οφείλει να δείχνει έτοιμότητα για μαρτυρία και ματύριο. Γνωρίζουμε ότι οι άνθρωποι διπλά μας πεινούν, βρίσκονται σε ένδεια, ασφυκτιούν οικονομικά, ή απελπισία πολλές φορές κυριεύει τήν καρδιά τους. Τό γνωρίζουμε γιατί πρώτος σταθμός τους στην αναζήτηση έλπίδας είναι ο Ναός της περιοχής τους, ή ένορία τους. Στόχος και άγώνας μας είναι ή κάθε ένορία

να γίνει τό κέντρο απ' όπου όλη ή ποιμαντική δραστηριότητα της τοπικής Εκκλησίας θά άγκαλιάσει όλη τήν τοπική κοινωνία.

Απόφασή μας είναι να δημιουργήσουμε ένα παρατηρητήριο κοινωνικών προβλημάτων προκειμένου να παρακολουθήσουμε από κοντά και να αντιμετωπίσουμε με τρόπο μεθοδικό τά προβλήματα πού δημιουργεί ή παρούσα κρίση. Στόχος μας είναι να αναπτύξουμε τό προνοιακό έργο της κάθε ένορίας ώστε να μην υπάρχει ούτε ένας άνθρωπος πού να μην έχει ένα πιάτο φαγητό. Γνωρίζετε και σεις ότι στό σημείο αυτό ή Εκκλησία επιτελεϊ τεράστιο έργο. Τό γνωρίζετε, γιατί πολλοί από σās αυτή τήν προσπάθεια της ένορίας σας τήν στηρίζετε έθελοντικά και τήν ενισχύετε οικονομικά. Σās καλούμε να πλαισιώσετε ο καθένας και ή καθεμιά τήν ένορία σας για να αντιμετωπίσουμε από κοινού τις δύσκολες αυτές ώρες.

Ο λαός μας πέρασε και άλλοτε και φτώχεια και πείνα, αλλά άντεξε και νίκησε γιατί τότε είχε όράματα. Όλοι μαζί μπορούμε να βοηθήσουμε τόν ένα και ο ένας τους πολλούς. Ο Θεός δέν μάς έδωσε πνεύμα δειλίας, αλλά δυνάμεις και άγάπης. Με αυτό τό πνεύμα, συσπειρωμένοι γύρω από τήν μεγάλη μας οικογένεια, τήν Εκκλησία, επισημαίνοντας τά λάθη μας, αναζητώντας νόημα ζωής στην άγάπη, θά βγοϋμε από αυτή τή δύσκολη ώρα.

Η ΙΕΡΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Γιά περισσότερες πληροφορίες στο διαδίκτυο

1. www.ecclesia.gr

2. www.myriobiblos.gr

«ΠΡΟΣ ΤΟ ΛΑΟ». Έκδοση της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος,
 'Ιασιού 1 – 115 21 Αθήνα, τηλέφωνο 210-7272.204.
 Διανέμεται δωρεάν με τή φροντίδα των Ιερών Μητροπόλεων.
 Τύποις Αποστολικής Διακονίας της Εκκλησίας της Ελλάδος.